

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 30.4.2018
COM(2018) 253 final

2018/0118 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS

**uute psühhoaktiivsete ainete *N*-fenüül-*N*-[1-(2-fenüületüül)piperidiin-4-
üül]tsüklopropaankarboksamiid (tsüklopropüülfentanüül) ja 2-metoksü-*N*-fenüül-*N*-[1-
(2-fenüületüül)piperidiin-4-üül]atsetamiid (metoksüatsetüülfentanüül) suhtes
kontrollimeetmete kehtestamise kohta**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Nõukogu otsuses 2005/387/JSK uusi psühhoaktiivseid aineid käsitleva teabe vahetuse, riski hindamise ja kontrolli kohta¹ on sätestatud kolmeetapiline kord, mis võib viia uue psühhoaktiivse aine suhtes kontrollimeetmete kehtestamiseni Euroopa Liidus.

19. detsembril 2017 avaldati kaks nõukogu otsuse 2005/387/JSK artikli 5 kohaselt koostatud Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse (EMCDDA) ja Europoli ühisaruannet. 29. jaanuaril 2018 taotles nõukogu komisjoni ja kaheksa liikmesriigi taotluse ja nõukogu eelnimetatud otsuse artikli 6 lõike 1 alusel, et hinnataks, millised on uute psühhoaktiivsete ainete *N*-fenüül-*N*-[1-(2-fenüületüül)piperidiin-4-üül]tsüklopropaankarboksamiid (tsüklopropüülfentanüül) ja 2-metoksü-*N*-fenüül-*N*-[1-(2-fenüületüül)piperidiin-4-üül]atsetamiid (metoksüatsetüülfentanüül) kasutamisest, tootmisest ja salakaubana vedamisest tulenevad ohud ja organiseeritud kuritegevuse osa selles ning nende ainete suhtes rakendatud kontrollimeetmete võimalik mõju.

EMCDDA teaduskomitee hindas kooskõlas nõukogu otsuse artikli 6 lõigetega 2, 3 ja 4 tsüklopropüülfentanüüli ja metoksüatsetüülfentanüüliga seotud ohte. Riskihindamisaruanded esitati komisjonile ja nõukogule 23. märtsil 2018. Riskihindamise peamised tulemused on järgmised.

Tsüklopropüülfentanüül

- Tsüklopropüülfentanüül on sünteetiline opioid, mis sarnaneb oma struktuurilt fentanüüliga, mis on rahvusvaheliselt kontrollitav aine. Tsüklopropüülfentanüül sarnaneb oma struktuurilt ka butüürfentanüüliga, mis on samuti rahvusvaheliselt kontrollitav aine.
- Tsüklopropüülfentanüül on Euroopa Liidus olnud kättesaadav alates vähemalt 2017. aasta juunist ning seda on avastatud kuues liikmesriigis. Kaks liikmesriiki on registreerinud vahemikus 2017. aasta juunist detsembrini 77 tsüklopropüülfentanüüliga seotud surmajuhtumit. Vähemalt 74 juhul oli tsüklopropüülfentanüül surma otsene või tõenäoline põhjus.

Metoksüatsetüülfentanüül

- Metoksüatsetüülfentanüül on sünteetiline opioid, mis sarnaneb oma struktuurilt fentanüüliga, mis on rahvusvaheliselt kontrollitav aine. Metoksüatsetüülfentanüül sarnaneb oma struktuurilt ka okfentaniili ja atsetüülfentanüüliga, mis on mõlemad rahvusvaheliselt kontrollitavad ained.
- Metoksüatsetüülfentanüül on Euroopa Liidus olnud kättesaadav alates vähemalt 2016. aasta novembrist ning seda on 2017. aasta juunist detsembrini avastatud üheteistkümnes liikmesriigis. Neli liikmesriiki on teatanud kolmeteistkümnest metoksüatsetüülfentanüüliga seotud surmajuhtumist. Vähemalt seitsmel juhul oli metoksüatsetüülfentanüül surma otsene või tõenäoline põhjus.

Nõukogu otsuse 2005/387/JSK artikli 8 lõike 1 kohaselt esitab komisjon kuue nädala jooksul riskihindamisaruannete saamise kuupäevast nõukogule kas algatuse uute psühhoaktiivse ainete suhtes kontrollimeetmete kehtestamiseks liidus või aruande, milles selgitab, miks ta ei pea seda vajalikuks. Vastavalt Euroopa Kohtu 16. aprillil 2015. aastal tehtud otsusele liidetud

¹ ELT L 127, 20.5.2005, lk 32.

kohtuasjades C-317/13 ja C-679/13 tuleb enne nõukogu otsuse 2005/387/JSK artikli 8 lõikel 1 põhineva õigusakti vastuvõtmist konsulteerida Euroopa Parlamendiga.

Komisjon on riskihindamisaruannete järelduste alusel seisukohal, et kõnealuste ainete suhtes on põhjust kehtestada kontrollimeetmed kogu liidus. Riskihindamisaruannete kohaselt on tsüklopropüülfentanüüli ja metoksüatsetüülfentanüüli akuutne toksilisus selline, et võib põhjustada inimeste tervisele tõsist kahju.

2. ETTEPANEKU EESMÄRK

Käesoleva nõukogu rakendusotsuse ettepaneku eesmärk on kutsuda liikmesriike üles kehtestama tsüklopropüülfentanüüli ja metoksüatsetüülfentanüüli suhtes kontrollimeetmed ja kriminaalkaristused, mis on ette nähtud liikmesriikide õigusaktides, millega täidetakse ÜRO 1961. aasta narkootiliste ainete ühtsest konventsioonist (muudetud 1972. aasta protokolliga) tulenevaid kohustusi.

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS

uute psühhoaktiivsete ainete *N*-fenüül-*N*-[1-(2-fenüületüül)piperidiin-4-üül]tsüklopropaankarboksamiid (tsüklopropüülfentanüül) ja 2-metoksü-*N*-fenüül-*N*-[1-(2-fenüületüül)piperidiin-4-üül]atsetamiid (metoksüatsetüülfentanüül) suhtes kontrollimeetmete kehtestamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 10. mai 2005. aasta otsust 2005/387/JSK uusi psühhoaktiivseid aineid käsitleva teabe vahetuse, riski hindamise ja kontrolli kohta², eriti selle artikli 8 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust³

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse (EMCDDA) laiendatud teaduskomitee koostas eriistungil 21. märtsil 2018 otsuse 2005/387/JSK artikli 6 kohaselt riskihindamisaruanded uute psühhoaktiivsete ainete *N*-fenüül-*N*-[1-(2-fenüületüül)piperidiin-4-üül]tsüklopropaankarboksamiid (tsüklopropüülfentanüül) ja 2-metoksü-*N*-fenüül-*N*-[1-(2-fenüületüül)piperidiin-4-üül]atsetamiid (metoksüatsetüülfentanüül) kohta ja esitas need aruanded seejärel 23. märtsil 2018 komisjonile ja nõukogule.
- (2) Tsüklopropüülfentanüül ja metoksüatsetüülfentanüül on sünteetilised opioidid, mille struktuur on sarnane fentanüüliga, mis on kontrollitav aine ja mida kasutatakse laialdaselt meditsiinis operatsioonide käigus üldanesteesia osana ning valuravis. Tsüklopropüülfentanüül sarnaneb oma struktuurilt ka butüürfentanüüliga, mis on samuti rahvusvaheliselt kontrollitav aine. Metoksüatsetüülfentanüül sarnaneb oma struktuurilt ka okfentaniili⁴ ja atsetüülfentanüüliga, mis on mõlemad rahvusvaheliselt kontrollitavad ained.
- (3) Tsüklopropüülfentanüül on Euroopa Liidus olnud kättesaadav alates vähemalt 2017. aasta juunist ja seda on avastatud kuues liikmesriigis, kus seda on ajavahemikus 2017. aasta juunist 2018. aasta jaanuarini konfiskeeritud kokku 140 korral. Kuna aine esinemist regulaarselt ei kontrollita, võib arvata, et tegelikkuses esineb seda aruandluses kajastatust rohkem. Enamasti konfiskeeriti aine pulbrilisel kujul, vähemal määral ka vedelal kujul ja tablettidena. Avastatud kogused on suhteliselt väikesed. Samas tuleb aga arvestada sellega, et fentanüülile omaselt on aine toime väga tugev.

² ELT L 127, 20.5.2005, lk 32.

³ ELT C ..., xx.xx.2018, lk xx.

⁴ Okfentaniil kanti Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) 1961. aasta narkootiliste ainete ühtse konventsiooni (mida on muudetud 1972. aasta protokolliga (edaspidi „narkootiliste ainete konventsioon“)) I nimekirja narkootiliste ainete komisjoni 61. istungjärgul 2018. aasta märtsis.

- (4) Kaks liikmesriiki on registreerinud 77 tsüklopropüülfentanüüliga seotud surmajuhtumit. Surmajuhtumid leidsid aset lühikese ajavahemiku jooksul, st 2017. aasta juunist detsembrini. Enamikul juhtudest avastati lisaks tsüklopropüülfentanüülile ka muid narkootikume. Vähemalt 74 juhul oli tsüklopropüülfentanüül surma otsene või tõenäoline põhjus. Tsüklopropüülfentanüüli ägeda mürgistuse juhtumitest ei ole teatatud. Tõenäoliselt toimib tsüklopropüülfentanüüli põhjustatud mürgistuse korral vastumürgina naloksoon. Kuna aine esinemist regulaarselt ei kontrollita, võib arvata, et nii ägedate mürgistuste kui ka surmade avastamine ja kajastamine on tõenäoliselt puudulik. Juhuslik kokkupuude tsüklopropüülfentanüüliga võib ohustada kasutaja pereliikmeid ja sõpru, korrakaitsejaid, pääste- ja hädaabiteenistuse, meditsiini- ja kohtuekspertiisi labori töötajaid, samuti kinnipidamisasutuste ja postitöötajaid.
- (5) Puuduvad otsesed tõendid, mis näitaksid organiseeritud kuritegevuse võimalikku seotust tsüklopropüülfentanüüli tootmise, levitamise (salakaubaveo) ja tarnimisega liidus. Kuna ainet on avastatud herooiniproovides ja võltsitud ravimites, ei saa siiski välistada organiseeritud kuritegevuse seotust. Kättesaadavad andmed osutavad, et tsüklopropüülfentanüüli toodetakse Hiinas asuvates keemiaettevõtetes, kuid fentanüülide tootmise võimekus võib olemas olla ka liidus.
- (6) Paistab, et tsüklopropüülfentanüüli müüakse interneti teel nii väikestes kui ka hulgikogustes, peamiselt pulbrilisel kujul või kasutusvalmis ninaspreina kui teadusuuringutes kasutatavat kemikaali või ebaseaduslike opioidide nn seaduslikku aseainet. Lisaks osutavad konfiskeerimistest saadud andmed sellele, et tsüklopropüülfentanüüli on kasutatud ka populaarsete valuvaigistite ja bensodiasepiinide võltsitud tablettide valmistamiseks. Konfiskeerimistest saadud andmed osutavad, et tsüklopropüülfentanüüli võidakse müüa ka ebaseaduslike opioidide turul metoksüatsetüülfentanüülina, herooinina ja muude opioidide, näiteks heroini segudes. Seetõttu et pruugi kasutajad olla teadlikud, et nad tarbivad fentanüüli.
- (7) Metoksüatsetüülfentanüül on Euroopa Liidus olnud kättesaadav alates vähemalt 2016. aasta novembrist ning seda on avastatud 11 liikmesriigis, kus seda on 2017. aasta juunist detsembrini konfiskeeritud kokku 44 korral. Kuna aine esinemist regulaarselt ei kontrollita, võib arvata, et tegelikkuses esineb seda aruandluses kajastatust rohkem. Enamasti oli konfiskeeritud aine pulbrilisel või vedelal kujul, vähemal määral ka tablettidena. Avastatud kogused on suhteliselt väikesed. Samas tuleb aga arvestada sellega, et fentanüülile omaselt on aine toime väga tugev.
- (8) Neli liikmesriiki on teatanud kolmeteistkümnest metoksüatsetüülfentanüüliga seotud surmajuhtumist. Kõigil juhtudel avastati lisaks metoksüatsetüülfentanüülile ka muid narkootikume. Vähemalt seitsmel juhul oli metoksüatsetüülfentanüül surma otsene või tõenäoline põhjus. Teatatud on kahest metoksüatsetüülfentanüüli ägeda mürgistuse juhtumist. Tõenäoliselt toimib metoksüatsetüülfentanüüli põhjustatud mürgistuse korral vastumürgina naloksoon. Kuna aine esinemist regulaarselt ei kontrollita, võib arvata, et nii ägedate mürgistuste kui ka surmade avastamine ja kajastamine on tõenäoliselt puudulik. Juhuslik kokkupuude metoksüatsetüülfentanüüliga võib ohustada kasutajate pereliikmeid ja sõpru, korrakaitsejaid, pääste- ja hädaabiteenistuse, meditsiini- ja kohtuekspertiisi labori töötajaid, samuti kinnipidamisasutuste ja postitöötajaid.
- (9) Puuduvad andmed, et teha järeldusi organiseeritud kuritegevuse võimaliku seotuse kohta metoksüatsetüülfentanüüli tootmise, levitamise (salakaubaveo) või tarnimisega

liidus. Kättesaadavad andmed osutavad, et metoksüatsetüülfentanüüli toodetakse Hiinas asuvates keemiaettevõtetes, kuid fentanüülide tootmise võimekus võib olemas olla ka liidus.

- (10) Paistab, et metoksüatsetüülfentanüüli müüakse interneti teel nii väikestes kui ka hulgikogustes, pulbrilisel kujul või kasutusvalmis ninaspreina kui teadusuuringutes kasutatavat kemikaali või ebaseaduslike opioidide nn seaduslikku aseainet. Konfiskeerimistest saadud andmed osutavad, et metoksüatsetüülfentanüüli võidakse müüa ka ebaseaduslike opioidide turul või kasutada opioididel põhinevate valuvaigistite ja bensodiasepiinide võltsingute valmistamiseks. Seetõttu et pruugi kasutajad olla teadlikud, et nad tarbivad fentanüüli.
- (11) Tsüklopropüülfentanüülil ja metoksüatsetüülfentanüülil puudub liidus ja paistab, et ka mujal, tunnustatud meditsiiniline kasutus inimestervise või veterinaarias. Miski ei viita sellele, et kõnealustel ainetel oleks muud kasutusotstarvet peale kasutamise analüütilise võrdlusstandardina ja teadusuuringutes.
- (12) Riskihindamisaruannetest nähtub, et üksikisiku ja rahvatervise- ning sotsiaalsete riskide kohta andmete puudumise tõttu tuleks mitmetele tsüklopropüülfentanüüli ja metoksüatsetüülfentanüüliga seotud küsimustele vastamiseks teha täiendavaid uuringuid. Siiski on ainetest tervisele ja ühiskonnale tuleneva ohu kohta kättesaadavad tõendid ja andmed piisavad, et nende alusel kehtestada tsüklopropüülfentanüüli ja metoksüatsetüülfentanüüli suhtes kogu liidus kontrollimeetmed, arvestades ka ainete sarnasust fentanüüliga.
- (13) Tsüklopropüülfentanüüli ja metoksüatsetüülfentanüüli ei ole loetletud ÜRO 1961. aasta narkootiliste ainete ühtse konventsiooni ega ÜRO 1971. aasta psühhotroopsete ainete konventsiooni alusel kontrollitava ainenä. Ainete suhtes ei ole käimas hindamist ÜRO süsteemis.
- (14) Arvestades, et kaheksa liikmesriiki on kehtestanud tsüklopropüülfentanüüli suhtes ja üheksa liikmesriiki on kehtestanud metoksüatsetüülfentanüüli suhtes kontrolli siseriiklike uimastikontrolli õigusaktide alusel ning viis liikmesriiki on kehtestanud tsüklopropüülfentanüüli ja metoksüatsetüülfentanüüli suhtes kontrolli muude õigusaktide alusel, aitaks nende ainete suhtes kogu liidus kontrollimeetmete kehtestamine vältida takistuste tekkimist piiriüleses õiguskaitstes ja õigusalasest koostöös ning aitaks kaitsta ohtude eest, mida ainete kättesaadavus ja kasutamine võivad põhjustada.
- (15) Otsusega 2005/387/JSK antakse nõukogule rakendamisevolitused, et liidu tasemel kiiresti ja eksperditeadmistele tuginedes reageerida liikmesriikide poolt avastatud ja teada antud uute psühhoaktiivsete ainete esilekerkimisele, kehtestades liidus nimetatud ainete suhtes kontrollimeetmeid. Kuna on täidetud selliste rakendamisevolituste teostamiseks vajalikud tingimused ja kord, tuleks võtta vastu rakendusotsus, et kehtestada tsüklopropüülfentanüüli ja metoksüatsetüülfentanüüli suhtes kontrollimeetmed kogu liidus.
- (16) Otsus 2005/387/JSK on Taanile siduv ja seepärast osaleb ta käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.
- (17) Otsus 2005/387/JSK on Iirimale siduv ja seepärast osaleb ta käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.
- (18) Otsus 2005/387/JSK ei ole Ühendkuningriigile siduv ning seepärast ei osale ta käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidus kehtestatakse kontrollimeetmed uute psühhoaktiivsete ainete *N*-fenüül-*N*-[1-(2-fenüületüül)piperidiin-4-üül]tsüklopropankarboksamiid (tsüklopropüülfentanüül) ja 2-metoksü-*N*-fenüül-*N*-[1-(2-fenüületüül)piperidiin-4-üül]atsetamiid (metoksüatsetüülfentanüül) suhtes.

Artikkel 2

Liikmesriigid võtavad vastavalt oma siseriiklikule õigusele hiljemalt *[üks aasta pärast käesoleva otsuse avaldamise kuupäeva]* vajalikud meetmed, et kehtestada artiklis 1 osutatud uute psühhoaktiivsete ainete suhtes kontrollimeetmed ja kriminaalkaristused, mis on ette nähtud liikmesriikide õigusaktidega, millega nad täidavad ÜRO 1961. aasta narkootiliste ainete ühtsest konventsioonist (muudetud 1972. aasta protokolliga) tulenevaid kohustusi.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat otsust kohaldatakse kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*